

રતીદાદાનો 'લોકકોશ'

—મધુ રાય

રતીદાદાનું નામ લેતાં સ્મીત થઈ જાય છે. રતીદાદા એટલે ઈન્ટરનેટ ઉપર લેક્સીકોનના રચયીતા. ઈન્ટરનેટ ઉપર 'ભગવદ્ગોમંડળ' કોશ મુકનાર ભડવીર. સાઉથ મુંબઈના એમના એક એકર જેવડા (લગભગ) મોટા એપાર્ટમેન્ટમાંથી અરબી સમુદ્ર દેખાય છે. ષણ્મુખાનન્દ હોલ જેવડા (લગભગ) મોટા સીટીંગરુમમાં ફક્ત એક સોફા સેટ અને એક ટીવીનું ફર્નીચર છે. બેડરુમમાં બેડ, બસ ! આખા નીવાસમાં એક ભેખધારી સંન્યાસી જેવો અપરીગ્રહ આંખે વળગે છે. અને એક રુમમાં છે દરીયા જેવડી (લગભગ) મોટી સ્ક્રીનનું મેકીન્ટોશ કમ્પ્યુટર, જેના ઉપર કીંગકોંગ જેવડા (લગભગ) અક્ષરે દાદા ઈ-મેઈલ દ્વારા તેમના પ્રકલ્પની લગામ સંભાળે છે. એક મદદનીશ, જયેશકુમાર પટેલ અને બે અનુચરો રતીદાદાની રોજીન્દી સગવડો સાચવે છે.

રતીદાદાને ઓછું સંભળાય છે, એટલે તે ખુદ મોટા અવાજે તમને આવકારે છે. તેમને તમારે કંઈ કહેવાનું હોય તો તમારે લખીને કહેવાનું હોય છે. અઠ્યાસી વરસના આ અબજોપતી ઉદ્યોગપતીએ આયખાનાં છેલ્લાં પચીસ વરસ ગુજરાતી ભાષાની આરાધનામાં વીતાવ્યાં છે. અને એક આંખમાં ખીજ અને બીજી આંખમાં વહાલથી બુમ પાડીને તે ગગનવાલા (મધુ રાય પોતે)ને તતડાવે છે કે - 'યુ આર ધ કલ્પ્રીટ !' યાને કે છેલ્લાં પચીસ વરસ ગુજરાતી ભાષાને સમર્પીત કરવાનું એકાદ નીમીત્ત આ નરાધમ ગગનવાલા પણ હતા.

સન 1983માં (લગભગ)તેમને કમ્પ્યુટર ઉપર ગુજરાતી લખવાનો શોખ ઉપજેલો અને માઈક્રોસોફ્ટ, મેકીન્ટોશ, આઈબીએમ વગેરે મહાકાય કંપનીઓને તે બાબત સહાય માટે પુછાવેલું; પણ કોઈએ સંતોષકારક જવાબ નહીં આપેલા. ત્યારે એમના સ્નેહી સ્વ. ગુલાબદાસ બ્રોકરે તેમને માહિતી આપેલી કે, લોસ એન્જેલસમાં મધુ રાય નામની ચીડીયા મેકીન્ટોશ કમ્પ્યુટર ઉપર ગુજરાતી ફોન્ટ બનાવે છે. તેમણે તત્કાળ લંડનથી ફોન કરી 'વલ્લભ' ફોન્ટ ખરીદેલા ને ત્યારથી તેમના ભેખનો આરંભ થયેલો. નરાધમ ગગનવાળા તે પછી લંડન રહેવા ગયેલા ત્યારે તેમણે તેમની અદ્વાલીકામાં લાલ મોગરીનું શાક જમાડી ટપકાં ટપકાંવાળા 'વલ્લભ' સ્ક્રીન ફોન્ટના સ્થાને છાપવા લાયક 'પોસ્ટસ્ક્રીપ્ટ' ફોન્ટ બનાવવા સમજાવેલા. કીન્તુ તે સમયે ગગનવાલા અંગત જીવનના પાતાળમાં પછડાયેલા હતા.

રતીદાદાનું એવું સુચન હતું કે આ નરાધમે ગુજરાતી સ્પેલચેકર બનાવવું. તેય

બનેલું નહીં. પરંતુ તેને માટે રોકાયા વીના રતીદાદાની ખોજ એકીશ્વાસે ચાલુ રહી. તેમણે અન્યત્ર ‘કલાપી’ અને ‘વીજયા’ જેવા નવા ફોન્ટ્સ કરાવ્યા અને ફેલાવ્યા. ઈન્ટરનેટના આગમનથી પુલકીત થઈ તેમણે કોશનું કામ હાથમાં લીધું અને અનેક ઉથલપાથલ, મથામણો અને તકનીકી સુનામીઓ બાદ ઈન્ટરનેટ ઉપર ગુજરાતી ભાષાનો (ગુજરાતી-ગુજરાતી; અંગ્રેજી-ગુજરાતી અને ગુજરાતી-અંગ્રેજી) શબ્દકોશ – ‘ગુજરાતીલેક્સિકોન’ પ્રસ્તુત કર્યો. સાથે ગુજરાતી સ્પેલચેકર (જોડણી સુધારવાનો સોફ્ટવેર) દાખલ કર્યો, તેમાં ગુજરાતી શબ્દો અને રુઢીપ્રયોગોના જ્ઞાનચક્ર જેવો ભવ્ય ‘ભગવદ્ગોમંડળ’ પણ સામેલ કર્યો.

આજે 2009માં એમની પહેલ, આર્થીક સહાય અને ચૌદ વરસના કીશોર જેવી અદમ્ય ઉર્જા થકી ઈન્ટરનેટના સરીતાસાગરમાં ગુજરાતીનાં રત્નો જેવાં આ ઉત્પાદનો લહેરાઈ રહ્યાં છે. અને હલો, હજી તે યાત્રા હાંફી નથી. હવે રજુ થનાર છે ‘લોકકોશ’ જેમાં જગતભરમાં પાંદડાંની નસની જેમ ફેલાયેલા ગુજરાતી લોકો, દૈનન્દીન બોલીમાં વાપરે છે તેવા સ્વાહીલી, અમ્પીકી, ફીઝીયન, પનામેનીયન, યુરોપીયન, ઓસ્ટ્રેલીયન અલ્ફાઝથી ગુજરાતીનો શબ્દચરુ વીધવીધ શબ્દછટાઓથી છલછલશે. ‘વીકીપીડીયા’ની શૈલીનો આ પ્રકલ્પ, ડબલ્યુડબલ્યુડબલ્યુ ઉપર જંગલની આગની જેમ ફેલાશે અને ‘ધ્વજ પ્રકાશશે ઝળઝળ કસુંબી પ્રેમશૌર્ય અંકીત !’

પચીસ વરસની આ ભાષાક્રમમાં રતીદાદાએ એક ફેન્ય ભાષાવીદ, ઉત્તમ ગજજર, બળવંત પટેલ, બાબુ સુથાર, સ્વામી અસંગ, હીમાંશુ મીસ્ત્રી, અશોક કરણીયા અને બીજા અનેક સમર્થ અને કર્મઠ વીદ્વાનો અને તકનીકી માંઘાતાઓને સામેલ કરેલા છે. એમની આ કહાણીનો સવીસ્તર ચીતાર ‘કમ્પ્યુટરની ક્લીકે’ (સંપાદક: બળવંત પટેલ અને ઉત્તમ ગજજર) નામક પુસ્તીકામાં છે.

રતીદાદા ઉત્સાહથી જણાવે છે કે એમનો આખો આ પ્રકલ્પ હાલ પાંચ ગુજરાતી બાળાઓ ચલાવે છે અને તે પુસ્તીકા, તથા ગુજરાતીલેક્સિકોન, ભગવદ્ગોમંડળકોશ, ‘સાર્થ જોડણીકોશ’ને અનુરૂપ ગુજરાતી સ્પેલચેકર અને મરોડદાર ગુજરાતી યુનીકોડ ફોન્ટ્સના દલ્લા સાથેની સીડી, જે માગે તેને વીના મુલ્યે આપે છે. ગુજરાતીનો છંદ તમને લાગ્યો હોય અને ઉર્મી થઈ આવે તો કશુંક અનુદાન કરી શકો છો, અન્યથા વાપરો આ કોશ અને કરો તમારા આનન્દનું, સર્જનનું ને ઉત્સાહનું અનુદાન !

રતીદાદા પુનમના દરીયાની છટાથી જણાવે છે કે, ‘સાર્થ જોડણીકોશ’ને પંચોતેર વરસ થયાં, જેની માનો કે 50,000(પચાસ હજાર) પ્રત છપાઈ છે. ‘ભગવદ્ગોમંડળ’ની કુલ સમજો કે 12,000(બાર હજાર) પ્રત છપાઈ છે. પણ ઈન્ટરનેટના જાદુથી ઈ. સ. 2006માં

પ્રસ્તુત 'ગુજરાતીલેક્સિકોન' (અને 'ભગવદ્ગોમંડળ') દુનીયાભરના આજે 33,00,000 (તેત્રીસ લાખ) ગુજરાતીઓ વાપરે છે.

શરુઆતમાં ઈન્ટરનેટ ઉપર ગુજરાતી 'વેબ-લોગ'યાને 'બ્લોગ' (જાહેર ડાયરી) ત્રણ (૩) હતા. આજે 'યુનીકોડ'ને કારણે ડબલ્યુડબલ્યુડબલ્યુ ઉપર છસ્સો (600) ગુજરાતી બ્લોગનાં ડમરુ વાગે છે ! તે સંખ્યા રાતે ન વધે તેટલી દીવસે વધવાની છે ને દીવસે ન વધે તેટલી રાતે. ગુજરાતીના વીકાસ માટે ટેકનોલોજીનું આ કલ્પતરુ અને રતીદાદાનો આ 'લોકકોશ' ગુજરાતી ભાષાનો ધ્વજ લહેરાવશે. ગુજરાતીઓને ઈજન છે કે એક વાર તે વેબસાઈટ <http://www.gujaratilexicon.com/> ઉપર લટાર મારી આવે અને ત્યાંથી 'ભગવદ્ગોમંડળ' <http://www.bhagwadgomandal.com/> (અને 'લોકકોશ'ની વેબસાઈટ <http://lokkosh.gujaratilexicon.com/>) ના જ્ઞાનસાગરમાં તરતાં તરતાં 'નિષ્ઠા' શબ્દનો અર્થ તપાસી જુએ.... જય જય રતીદાદા ! જય જય ગરવી ગુજરાત !*

*28 ઓક્ટોબર 2009ની 'દીવ્ય ભાસ્કર'ની 'કળશ' પુર્તીમાંથી, 'દીવ્ય ભાસ્કર'ના સૌજન્યથી સાભાર...

લેખક સંપર્ક: madhu.thaker@gmail.com

મધુ રાયની સાપ્તાહિક કોલમ "નીલે ગગન કે તલે", 'દીવ્ય ભાસ્કર'ની બુધવારીય પુર્તી 'કળશ'માં ચોથે પાને, એક જ સ્થળે, એક જ સરખા માપમાં ('અનુસંધાન' વગર) વાંચી શકાય છે..

(લેખકનો પરીચય તથા તેમની લાક્ષણીક શૈલીનો એક વધુ લેખ 'ચા વીશે ચાસણી જેવા બે બોલ' માટે જુઓ 'લેક્સિકોન'ની વેબસાઈટ ઉપરની ઓગસ્ટ 20, 2006ની 63મી 'સન્ડે ઈ-મહેફીલ'.)

'સન્ડે ઈ-મહેફીલ' - વર્ષ: પાંચમું - અંક: 178 - November 08, 2009

'ઉંઝજોડણી'માં અને 'શ્રુતી' ફોન્ટમાં - અક્ષરાંકન: ઉત્તમ ગજજર -uttamgajjar@gmail.com

હવે નીચે વાંચો 'લોકકોશ' વિશે વિશેષ માહિતી

લોકકોશ – ભાષાની આશા

<http://lokkosh.gujaratilexicon.com>

લોકકોશ :

ગુજરાતીલેક્ષિકોનનો આ 'લોકકોશ', લોકોનો, લોકો માટે અને લોકો વડે બનાવાઈ રહેલો ગુજરાતી ભાષાનો નવીનતમ શબ્દ-ભંડાર છે.

ભાષા વિકાસશીલ અને પરિવર્તનશીલ છે. સમયે સમયે તેમાં નવા શબ્દો વપરાતા અને રૂઢ થતા રહે છે. શબ્દકોશોમાં તે નવા રૂઢ થયેલા શબ્દો પણ નોંધાતા રહેવા જોઈએ. જો તેમ ન થાય તો ભાષાનો શબ્દભંડાર અવશ્ય સ્થગિત થઈ જાય અને તેટલે અંશે ભાષાનો વિકાસ પણ રૂંધાય. વળી નવા શબ્દો સમય ગાળે વિસરાઈ જવાની શક્યતા પણ ખરી.

ગુજરાતીલેક્ષિકોને હાથ ધરેલ 'લોકકોશ'નું ધ્યેય ગુજરાતી ભાષાના માન્ય શબ્દકોશ જેવાકે સાર્થ, બૃહદ કે ભગવદ્ગોમંડલમાં ન નોંધાયા હોય, પરંતુ લોકોના લખાણ-બોલાશમાં સારા એવા પ્રમાણમાં વપરાતા અને આમ રૂઢ થઈ ગયા હોય તેવા શબ્દોને લોકસહકારથી એકત્રિત કરી તેમને 'લોકકોશ' દ્વારા લોકોને ઉપલબ્ધ કરાવવાનું છે. આમ, લોકો પોતાની ભાષાસજ્જતા વધારી ગુજરાતી ભાષાને સમૃદ્ધ કરી શકશે. ગુજરાતી ભાષા બોલતા-લખતા લોકો પાસેથી તેવા શબ્દો એકઠા કરીને 'લોકકોશ' તૈયાર કરવામાં આવશે. લોકો દ્વારા આ લોકકોશ સમૃદ્ધ બનતો જશે એવી અમને સંપૂર્ણ શ્રદ્ધા છે.

'લોકકોશ'માં નીચે મુજબના વિવિધ શબ્દો એકત્ર કરવાનો પ્રયાસ કરીશું :

૧. સમય પરિવર્તનથી પ્રભાવિત અને રૂઢ થયેલા શબ્દો :

- નવા / સમકાલીન શબ્દો : આઈ ઓફ લિવિંગ, ઇકો-ફ્રેન્ડલી

- જૂના સાહિત્યના શબ્દો : સ્વરકુંગોળ

૨. સ્થળ પરિવર્તનથી પ્રભાવિત થયેલા શબ્દો : સ્વાહિલી શબ્દો જેવા કે કિસુ(છરી, ચાકુ), બ્વાના (શ્રીમાન), મદાફ (નાળિયેર પાણી)

૩. વૈશ્વિક ભાષાથી પ્રભાવિત થયેલા શબ્દો :

- અંગ્રેજી ભાષાના વપરાશમાં આવેલા શબ્દો જેવા કે : ઓ.કે.

- રાજકીય પ્રવાહની અસરથી વપરાશમાં આવેલા શબ્દો જેવા કે: ગુટનિરપેક્ષ

ગુજરાતી ભાષામાં શબ્દકોશના શ્રીગણેશ મંડાયા એક ખ્રિસ્તી પાદરી ડૉ. ડુમન્ડના હસ્તે, ઈ.સ. ૧૮૦૮માં, આજથી બસો વર્ષ પહેલાં. ડુમન્ડનો તો ટ્યૂકડો કોશ હતો, જેમાં તેણે ૪૬૩ અંગ્રેજી શબ્દોના અર્થ કે સમજ આપી હતી. તે ગુજરાતી ભાષાને કે ગુજરાતી ભાષા માટે પણ ન હતો. ભારતમાં વેપાર અર્થે આવેલા અંગ્રેજોને ગુજરાતમાં વ્યાપારી પ્રવૃત્તિ કરવામાં સહાય થાય તે હેતુથી આ કોશ રચાયેલો અને મુખ્યત્વે ગુજરાતીઓની વેપારની રીતરસમ, તેનો વેપારઉદ્યોગ અને અગત્યનાં વેપારી મથકોને ખ્યાલમાં રાખી તે બનાવવામાં આવ્યો હતો. ખાસ નોંધપાત્ર હકીકત આ કોશ અંગે એ છે કે તેમાં ગુજરાતી, અંગ્રેજી અને મરાઠી ભાષાનું વ્યાકરણ પણ આપવામાં આવ્યું છે. તેને "ગ્લોસરી" એવું યથાર્થ નામ પણ આપવામાં આવ્યું હતું.

ત્યારબાદ ૧૮૩૫, ૧૮૪૧, ૧૮૪૮, ૧૮૬૧, ૧૮૭૩, ૧૯૨૯, ૧૯૪૪માં પણ શબ્દકોશ બનાવવાના પ્રયત્નો થયા છે. સહુ પ્રથમ ભાષાના કોશ તરીકે શબ્દકોશ બનાવ્યો નર્મદે ઈ.સ. ૧૮૭૩માં. ત્યારબાદ ખાસ જોડણીને લક્ષમાં રાખીને જ કોશ બનાવવામાં આવ્યો ૧૯૨૯માં મહાત્મા ગાંધીજીના આદેશથી અને તે સાચે જ જોડણીકોશ હતો, તેની પ્રથમ આવૃત્તિમાં શબ્દોના અર્થ આપવામાં આવ્યા ન હતા. જોકે તેની બીજી આવૃત્તિથી અર્થ આપવામાં આવ્યા છે. આ શબ્દકોશને સરકાર તેમ જ ગુજરાતી સાહિત્ય પરિષદની માન્યતા મળી છે અને તેથી તે માન્યકોશ છે, અલબત્ત જોડણી માટે.

ત્યારબાદ ગુજરાતી ભાષાને ૧૯૪૪માં માતબર શબ્દકોશ મળ્યો "ભગવદ્ગોમંડલ", જે ગોંડલના મહારાજા ભગવદસિંહજીની પંદર-વીસ વર્ષની મહાઉપાસનાનું ફળ છે. આ શબ્દકોશ સાચે જ ગંજાવર છે. તેનો પ્રથમ ભાગ પ્રસિદ્ધ થયો ૧૯૪૪માં અને નવમો ભાગ પ્રસિદ્ધ થયો ૧૯૫૫માં.

ઓક્સફર્ડના અંગ્રેજી શબ્દકોશમાં સામાન્ય રીતે જે કોઈ નવો શબ્દ અંગ્રેજીમાં પ્રગટ થતા લખાણમાં પાંચ વાર વપરાયો હોય તેને ઓક્સફર્ડ ડિક્શનરીમાં ઉમેરવામાં આવે છે. આવું જ કંઈક ગુજરાતી ભાષા માટે થાય તેમ દરેક ગુજરાતી ઇચ્છે છે. જેમ કે ઓક્સફર્ડ ડિક્શનરીમાં **Pupillometer, Pluto, Prickshot** જેવા અદ્યતન શબ્દો સમાવી લેવામાં આવેલા છે.

જ્યાં સુધી આવી કોઈ વ્યવસ્થા ગુજરાતી ભાષા માટે ન થાય તેમ જ જ્યારે પણ માન્ય ભાષાકોશની નવી આવૃત્તિ થાય ત્યારે નવા રૂઢ થયેલા શબ્દો હાથવગા હોય તે માટે વિચાર આવ્યો કે 'લોકકોશ' ઉપક્રમ હાથ ધરીએ અને ગુજરાતી ભાષાના બહોળા સમુદાય સમક્ષ રજૂ કરીએ. ગુજરાતી ભાષાના

માન્ય શબ્દકોશ 'સાર્થ જોડણીકોશ', 'બૃહદ ગુજરાતીકોશ' અને 'ભગવદ્ગોમંડલ'માં ન હોય પણ ગુજરાતી ભાષા બોલવા લખવામાં વપરાતા હોય તેવા શબ્દો મોકલવા લોકોને જ વિનંતી કરી મેળવીએ અને તેની ચકાસણી કરી સાચે જ વપરાતા શબ્દોનોકોશ કમ્પ્યુટર પર બનાવીએ. આ શબ્દો લોકો પાસેથી જ મળવાના છે અને નવા શબ્દોનોકોશ પણ લોકો માટે જ બનાવવાનો છે તેથી તેનું નામાભિધાન પણ લોકકોશ રાખવું ઉચિત રહે તેમ લાગ્યું.

ગુજરાતીલેક્સિકોનને રજૂ કરવામાં શ્રી રતિલાલ ચંદરયાને આશરે ૨૦ વર્ષ કરતાં વધુ સમય લાગ્યો હતો. લેક્સિકોનની આ સાઇટને વધુ સુસજ્જ અને ઉપયોગી બનાવવામાં ગુજરાતી ભાષાના અસંખ્ય ચાહકોનો સહકાર અને સહયોગ સાંપડ્યો છે અને જેનાથી પ્રેરાઈને તેમણે ભગવદ્ગોમંડલને ડિજિટલાઇઝ કરવાનું બીડું પણ ઝડપ્યું. આ માટે તેમણે તકનિકી વિશેષજ્ઞો, અદ્યતન સાધનો અને યુનિકોડ ફોન્ટની સહાયતા લીધી. આ પ્રયાસ પાછળનો તેમનો એક માત્ર હેતુ દુનિયાના કોઈપણ ખૂણે વસેલા ગુજરાતી ભાષાના ચાહક સુધી ભાષાના આવા અમૂલ્ય ખજાનાનો લાભ પહોંચે, તેની મહત્તા સમજે અને તેમના રોજિંદા જીવનમાં આ શબ્દોનો સરળતાથી સમજપૂર્વકનો તેઓ વપરાશ કરે તે જોવાનો છે.

ગુજરાતીલેક્સિકોન ટીમને તેના શબ્દ-ચાહકો તરફથી નવા નવા શબ્દોને સમાવવા માટેનાં રોજ રોજ અસંખ્ય પ્રતિભાવો અને સૂચનો મળે છે. આ સૂચનો અને પ્રતિભાવોથી પણ અમને લોકકોશ બનાવવાનો વિચાર આવ્યો અને પ્રેરણા મળી. વળી લોકોનો આ ઉપક્રમને ઉત્સાહભર્યો સાથ મળશે તેવી શ્રદ્ધા પણ જન્મી એટલે 'ગુજરાતીલેક્સિકોન' ટીમે 'લોકકોશ'ના શ્રી ગણેશ કર્યા. ગુજરાતીલેક્સિકોન સાઇટ તો માન્ય શબ્દકોશોમાં સમાવાયેલા શબ્દોનો જ સમાવેશ કરતી હોવાથી, આ સાઇટ ઉપર આ નવા શબ્દોને સમાવી શકાય તેમ નથી. છતાં ગુજરાતીમાં રોજરોજ વપરાતા આવા શબ્દો વણનોંઘાયેલા ન રહી જાય તે માટે, આ શબ્દોને એકત્રિત કરી, તેની ચકાસણી કરી લોકો સમક્ષ 'લોકકોશ' દ્વારા રજૂ કરવાનો આ એક નમ્ર પણ મહત્ત્વાકાંક્ષી પ્રયાસ છે. અમને શ્રદ્ધા છે લોકસહકાર તેને સફળ બનાવશે.

ગુજરાતીઓ દ્વારા વિશાળ પ્રમાણમાં વપરાતા બીજી ભાષાના શબ્દો, જે આપણી રોજબરોજની વાતચીતનો એક હિસ્સો બની ગયા છે તેને પણ લોકકોશ આવકારે છે.

લોકકોશમાં શબ્દો સૂચવવા માટેનાં માપદંડ

લોકકોશની ગુણવત્તા જાળવવા માટે લોકકોશ ટીમ, નવા શબ્દો ઉમેરવા માટે ચુસ્તતાપૂર્વક નીચે દર્શાવેલાં માપદંડને અનુસરવાનો આગ્રહ રાખે છે અને સૌને તે માપદંડ અનુસરવાની વિનંતી કરે છે. આ માપદંડ વિશે કોઈ સૂચન હોય તેમાં સુધારા વધારા કરવા જેવું કંઈ લાગે તો તે અવશ્ય આવકાર્ય છે. તેના પર પૂરતી વિચારણા કરી તે અંગે અવશ્ય ઘટતું કરવામાં આવશે.

- ✓ સાર્થ, બૃહદ અને ભગવદ્ગોમંડલ એ ત્રણ શબ્દકોશમાં ન હોય તેવાં, છતાં ગુજરાતી ભાષામાં લખાતા કે બોલાતા હોય તેવા શબ્દો આવકાર્ય છે
- ✓ શબ્દ સૂચવનારે ફક્ત શબ્દો જ નહિ પણ તેના અર્થ પણ જણાવવા અને શક્ય બને તો એ શબ્દો ક્યાં વાંચવામાં કે સાંભળવામાં આવે છે તેય જણાવવું
- ✓ નવો સૂચવેલ શબ્દ અન્ય ભાષામાંથી આવ્યો હોય અને તે ભાષા કઈ છે તેની જાણ હોય તો તે માહિતી પણ આપવી
- ✓ કહેવાની જરૂર નથી છતાં સ્પષ્ટતા કરવાની કે તે શબ્દો અસંસ્કૃત, અપમાનજનક, જાહેરમાં ના બોલાય અને માત્ર ખાનગીમાં જ બોલાય તેવા ગંદા-શિષ્ટભાષામાં અમાન્ય (**Slang**) શબ્દો ન હોવા જોઈએ

લોકકોશ સાઇટની મુખ્ય લાક્ષણિકતાઓ :

- ✓ તેના મુખ પૃષ્ઠ (હોમ પેજ) ઉપરથી તમે 'લોકકોશ ડેટાબેઝ'ના લોકપ્રિય અને હાલમાં ઉમેરાયેલા શબ્દોની યાદી-માહિતી મેળવી શકશો
  - ✓ શબ્દદાતાઓની યાદી અને શબ્દદાતાઓએ અત્યાર સુધીમાં સૂચવેલા શબ્દોની સૂચિ અને સંખ્યા પણ ત્યાં જોઈ શકાશે
  - ✓ શબ્દદાતાએ સૂચવેલા શબ્દની સ્વીકૃતિ અંગેનો ઇ-મેલ શબ્દદાતાને પાઠવવામાં આવશે
  - ✓ સાઇટ ઉપર સમાવવામાં આવેલ દરેક શબ્દને કોશ વાપરનારાઓએ કેટલી વખત જોયો છે તેની ગણતરી પણ દર્શાવવામાં આવે છે
  - ✓ **RSS** ફીડ
  - ✓ સમયાંતરે શબ્દ સૂચવવા માટેની સ્પર્ધા પણ યોજવામાં આવશે
  - ✓ લોકકોશની વેબસાઇટ સંપૂર્ણપણે યુનિકોડમાં જ રહેશે
- આવો, આ ભાષાસેવા યજ્ઞમાં સહભાગી બનો અને અમને તમારાં મૂલ્યવાન પ્રતિભાવો-સૂચનો જણાવો....

'લોકકોશ' ના 'શબ્દમિત્ર' બનવા માટે નીચે જણાવેલી વિધિ અનુસરવા વિનંતી :

- * સૌ પ્રથમ લોકકોશ સાઇટ <http://lokkosh.gujaratilexicon.com> ની મુલાકાત લો.
- * લોકકોશના શબ્દમિત્ર બનવા માટે તમારે સૌ પ્રથમ તમારું નામ રજિસ્ટર કરાવવા નીચેની <http://lokkosh.gujaratilexicon.com/index.php?action=register> લિંક ખોલવી

જોઈશે. પછી સાઇટની જમણી બાજુ **Register** લખેલ બટન છે તેના પર ક્લિક કરો. તેમ કરવાથી એક ફોર્મ ખુલશે, જેમાં જણાવેલી વિગતો ભરીને તે ફોર્મ રજિસ્ટર કરાવો. તમારું નામ રજિસ્ટર્ડ થયા બાદ તે **Login** કરવા માટે પૂછશે.

* હવે **Login** બટન પર ક્લિક કરવાથી તે **User Name or Email** અને **Password** પૂછશે. તમે લોકકોશમાં રજિસ્ટર્ડ થયા તે વખતે આપ્યો હતો તે જ **Password** આપો અને **Login** થાઓ.

<http://lokkosh.gujaratilexicon.com/index.php?action=login>

* **Login** થયા બાદ તમારી સમક્ષ **My Contribution** નામનું પેજ ખુલશે. જેમાં તમે લોકકોશની સાઇટ ઉપર અત્યાર સુધીમાં જેટલા શબ્દો સૂચવેલ હશે તેની સંખ્યા; તેમાંથી જેટલા શબ્દો સ્વીકારાયા હશે તેની સંખ્યા તથા જેટલા શબ્દોનો અસ્વીકાર થયો હશે તેની સંખ્યા પણ બતાવી હશે. સ્વીકારાયેલ શબ્દ-સંખ્યા ઉપર ક્લિક કરવાથી તમારું પોતાનું પેજ ખુલશે. આ પેજ ઉપર **Contribute Word** નામનું એક બટન છે. તેની ઉપર ક્લિક કરી તમે નવા શબ્દો સૂચવી શકશો.

<http://lokkosh.gujaratilexicon.com/index.php?action=suggest>

* હવે શબ્દ સૂચવવા માટેનું ફોર્મ ખુલશે. જેમાં તમારે શબ્દ અને તેનો અર્થ જણાવવો ફરજિયાત છે. તમે સૂચવેલા શબ્દનું વ્યાકરણ, તે કઈ ભાષાનો છે તે અને તે શબ્દ ક્યાં પ્રયોજાયેલો છે તેની જાણકારી જો ધરાવતા હો તો તે પણ જણાવી શકો છો. જરૂરી વિગતો ભર્યા બાદ **Submit Word** પર ક્લિક કરો. બસ, પત્યું !

પરંતુ લોકકોશમાં શબ્દ સૂચવવા માટેનાં સાઇટ ઉપર આપેલાં જરૂરી માપદંડ ધ્યાનમાં રાખશો.

આ રીતે લોકકોશમાં શબ્દ સૂચવ્યા બાદ તમારો સૂચવેલો શબ્દ અમારી પાસે આવશે અને અમારા 'નિષ્ણાતોની સમિતિ' તે શબ્દ ચકાસશે. તેમનું સૂચન મળતાં તમારો જણાવેલો શબ્દ સ્વીકારાયો છે કે નહિ તેની જાણ કરતો એક ઇ-મેલ મળશે. સ્વીકારાયેલ શબ્દ તરત જ લોકકોશની સાઇટ ઉપર સ્થાન પામશે.

આપને લોકકોશ વિશે કોઈપણ પ્રશ્ન હોય તો તમે અમારો સંપર્ક ફોન/ઇ-મેઈલથી સાધી શકો છો-

સંપર્ક સ્થળ : Infineon Infotech Pvt. Ltd., 405-Soham II, Near Navrang School

Six Road, Navrangpura, **Ahmedabad** – 380009

Phone : +91-79-400 49 325

Email : info@gujaratilexicon.com / info@infineoninfotech.com

‘સન્ડે ઈ-મહેફીલ’ – વર્ષ: પાંચમું – અંક: 178 – November 08, 2009

‘શ્રુતી’ ફોન્ટમાં – અક્ષરાંકન:

મૈત્રી શાહ - maitri@infineoninfotech.com અને ઉત્તમ ગજજર - uttamgajjar@gmail.com

